

JABOK

PŘEDMĚT: SOCIOLOGIE

FORMA STUDIA: DENNÍ, 1. ROČNÍK

ZS/LS 2008/2009

VYUČUJÍCÍ: Mgr. Josef Bernard, e-mail: jos.bernard@seznam.cz tel: 777 149 423

Sylabus kurzu:

- a) Co je sociologie
Sociologie jako specifický úhel pohledu na člověka a svět, sociologická imaginace, funkce sociologie pro sociální práci. Moderní společnost jako hlavní pole zájmu.
- b) Vývoj společnosti a kultury
preliterární společnosti, tradiční společnost, pojem moderní, industriální, informační, postmoderní, riziková společnost. Problematika ekonomického růstu a ekologického ohrožení, globalizace a její souvislosti.
- d) Sociální struktura
status, role, role set, konflikt rolí, skupiny (primární, sekundární, referenční), výzkum malých skupin, sociometrie, sociální instituce. Pojmy manifestní a latentní funkce, dysfunkce.
- f) Sociální stratifikace, nerovnost
rozvrstvení společnosti a jeho různé formy, problém meritokracie, sociální mobilita, mobilitní kanály, formy kapitálu, chudoba a její měření, sociální inkluze a exkluze
- g) Sociální deviace
normy, hodnoty, sociální kontrola, teorie deviantního jednání, nápravná zařízení
- h) Rodina a gender
vývoj rodiny, její funkce a změny v moderní společnosti, netradiční formy soužití, rodičovství, vývojové fáze rodiny, rozvodovost, optika gender, genderové rozdíly a nerovnosti.
- i) Média
vývoj, mediální komunikace, vliv médií, média a násilí, média a mládež, mediální kompetence, veřejné mínění, zpravodajství
- j) Náboženství
náboženství jako sociální fenomén, vývoj, funkce náboženství, současná situace ve světě, sekularizace, sekty, analýza situace v ČR

- k) Národnost, menšina, integrace
národnost, menšina, etnikum, interetnické vztahy, moderní migrační pohyby, asimilace, integrace, segregace, rasismus
- l) Politika, občanská společnost
sociologické pojetí moci, legalita, legálnost, Weberův pojem panství, typy státního zřízení, demokracie a její formy, občanská společnost, třetí sektor, veřejnost
- m) Výchova, školství
životní etapy, přístup ke vzdělání, školství a sociální nerovnost, školské systémy, problematika skrytého kurikula, profese učitele

LITERATURA:

Obecné učebnice:

A. Giddens: Sociologie, Argo, Praha 1999

R. Havlík: Úvod do sociologie, Karolinum, Praha 1997

J. Buriánek: Sociologie, Fortuna, Praha 2003

J. Keller: Úvod do sociologie, SLON, Praha 2004

O specializovaných učebnicích a monografiích budu informovat v průběhu kurzu.

Požadavky pro zápočet:

odevzdat resumé jednoho ze zadaných textů (max. 1NS = 1800 úhozů)

- 1. text: Keller, J.: *Stát, který rozbil svůj základ*, in: Nedomyšlená společnost. Doplněk, 1992.
- 2. text: Beck, U.: Já jsem já: o izolovanosti, společném životě a konfliktech mužů a žen v rámci rodiny i mimo ni. in: Riziková společnost. SLON, 2004. Str. 205-220.
- 3. text: Spousta, J.: *České církve očima sociologických výzkumů*, in: Náboženství v době společenských změn. Masarykova univerzita, 1999.

odevzdání vybraného textu: do 24. 11. 2008 (odevzdávárna s názvem: **resumé**)

Ke zkoušce:

písemná práce na zadané téma – rozsah cca 3-5 NS

ústní zkouška spojená s obhajobou písemné práce

(písemnou práci odevzdat do odevzdávárny s názvem: **zaverečna práce**)

Témata písemných prací:

V písemné práci si studenti vyberou a zpracují jedno za zvolených témat:

1. Z. Bauman: Globalizace. Důsledky pro člověka
Popište nejdůležitější důsledky globalizace podle Baumana a zkuste s nimi polemizovat.
2. G. Ritzer: McDonaldizace společnosti
Shrňte stručně Ritzerovu tezi o postupující McDonaldizaci společnosti, aplikujte ji na vlastních příkladech a zkuste najít protiargumenty.
3. J. Keller: Soumrak sociálního státu
Jak vidí Keller budoucnost sociálního státu a jaké vlivy na sociální stát považuje za podstatné?
4. T. Katrňák: Odsouzení k manuální práci. Vzdělanostní reprodukce v dlěnické rodině.
Popište Katrňákovu tezi o tom, proč jsou šance dětí ze vzdělaných rodin o tolik větší než šance dětí z rodin s nižším vzděláním a pokuste se s ní polemizovat.
5. J. Mander: Čtyři důvody pro zrušení televize
Vyberte si jeden z Manderových důvodů a polemizujte s ním.
6. E. Kohák: Průvodce po demokracii
Co tvoří podle Koháka centrální prvky demokracie? Zkuste podle jeho tezí posoudit, nakolik je současná společnost demokratická.